

Nader onderzoek vleermuizen
ter plaatse van:

**J.D. de Vriesstraat 4, 4a en 4b
te Burgum**

projectnummer

191077

TITELBLAD

RAPPORT	
Type onderzoek	Nader onderzoek vleermuizen
Locatie onderzoek	J.D. de Vriesstraat 4, 4a en 4b te Burgum
Projectnummer	191077
Versie rapportage	1.0
Auteur	M. Vos
Controle en vrijgave	J. Kamps
Paraaf vrijgave	
Datum	13 november 2019
OPDRACHTGEVER	
Naam	Alliade Zorggroep
Contactpersoon	Dhr. H. van der Veen
Adres	Postbus 303, 8440 AH Heerenveen

UITGEVOERD DOOR

info@ecoreest.nl
www.ecoreest.nl

Kantoor Zuidwolde
 Industrieweg 20
 7921 JP Zuidwolde
 Tel: 0528 373 982

Kantoor Appingedam
 Opwierderweg 160
 9902 RH Appingedam
 Tel: 0596 633 355

Kantoor Almere
 Transistorstraat 91-34
 1322 CL Almere
 036 82 00 397

DISCLAIMER

Dit rapport is het resultaat van een nader onderzoek naar vleermuizen dat is uitgevoerd ter plaatse van J.D. de Vriesstraat 4, 4a en 4b te Burgum, in opdracht van Alliade Zorggroep. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien:

- de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is
- de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken
- het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Kwaliteitsborging	4
1.3	Leeswijzer	5
2.	ONDERZOEKSLOCATIE.....	6
2.1	Beschrijving onderzoekslocatie	6
2.2	Werkzaamheden	9
3.	ONDERZOEKSOPZET	10
	Vleermuizen	10
4.	RESULTATEN	11
	Vleermuis 11	
	Verblijfplaatsen	11
4.1.1	Foerageergebied	12
4.1.2	Vliegroutes.....	12
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	13
5.1	Functie van het plangebied voor vleermuizen	13
	Vleermuizen	13
5.2	Vervolgstappen	13
5.2.1	Ontheffing.....	13
5.2.2	Mitigerende maatregelen.....	13
5.2.3	Zorgplicht.....	14
5.3	Verantwoording	14
	LITERATUURLIJST.....	15
	BIJLAGEN	
1	Nadere informatie wetgeving	

1. INLEIDING

In opdracht van Alliade Zorggroep is door Eco Reest BV een nader onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen ter plaatse van J.D. de Vriesstraat 4, 4a en 4b te Burgum.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek, en de wijze van kwaliteitsborging.

1.1 Aanleiding en doelstelling

Vanwege het beoogde project is een quickscan uitgevoerd door Eco Reest ter plaatse van J.D. de Vriesstraat 4, 4a en 4b te Burgum (rapportnummer 190217, 1 juli 2019). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich verblijfplaatsen van één of meerdere soorten op de locatie bevinden is nader onderzoek uitgevoerd. Tevens is bepaald of de locatie leefgebied vormt voor een van de genoemde soort.

Doel van het nader onderzoek is tweeledig:

- Er wordt vastgesteld of en hoe panden binnen het onderzoeksgebied worden gebruikt door vleermuizen. Bij aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen wordt tevens de functie (kraam- zomer- of paarverblijfplaats) van de verblijfplaatsen bepaald. Daarnaast wordt vastgesteld of er essentiële vliegroutes en / of essentiële foerageergebieden aanwezig zijn.
- Er wordt bepaald of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

1.2 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van milieukundig advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen en gebouwen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van bodemonderzoek en -sanering, ecologie, asbestinventarisaties, sloopbegeleiding, bouwkundige opnames en energieprestatie advies.

Eco Reest BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk.

Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Conform de eisen uit onze ethische code houdt Eco Reest alle gegevens geheim, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

In het titelblad is de kwaliteitscontrole van deze rapportage weergegeven.

Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en maakt gebruik van een overkoepelende ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en

faunawet voor zover dit betreft het vangen, bemachtigen en met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse soorten (onthefing FF/75A/2014/061, geldig tot 16 maart 2020).

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoekslocatie besproken. Hoofdstuk 3 bevat een onderzoeksopzet. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. Besloten wordt met hoofdstuk 5; de conclusies en advies voor eventueel benodigde vervolgstappen voor het project.

2. ONDERZOEKSLOCATIE

In dit hoofdstuk is de onderzoekslocatie beschreven en weergegeven.

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

Het onderzoeksterrein omvat de bebouwing en directe omgeving van de bebouwing aan J.D. de Vriesstraat 4, 4a en 4b te Burgum.

Het onderzoeksterrein bestaat grotendeels uit bebouwing voor groepswonen en dagbesteding van Talant Wonen. De bebouwing bestaat uit een plat dak en golvend.

In onderstaande figuur 2.1 is de onderzoekslocatie aangegeven.

Figuur 2.1. Plangebied (rood omlijnd) (bron achtergrondkaart: ArcGIS).

In figuur 2.2 tot en met 2.5 zijn overzicht foto's opgenomen van de onderzoekslocatie.

Figuur 2.2. Voorzijde van J.D. de Vriesstraat nummer 4.

Figuur 2.3. Voorzijde van J.D. de Vriesstraat nummer 4a.

Figuur 2.4. Voorzijde van J.D. de Vriesstraat nummer 4b.

Figuur 2.5. Omgeving nabij J.D. de Vriesstraat nummer 4b.

2.2 Werkzaamheden

De opdrachtgever is voornemens om de onderzoekslocatie te herontwikkelen. In de toekomst worden er zestien appartementen met gezamenlijke huiskamer en acht studio's met gezamenlijke studio gerealiseerd.

Ten behoeve van de werkzaamheden wordt er geen groen verwijderd.

Het is nog niet zeker wanneer de ontwikkelingen zijn gepland.

3. ONDERZOEKSOPZET

In dit hoofdstuk zijn de methoden van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen uit de meest recente versie van het Vleermuisprotocol (versie 2017). Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van acht bezoeken. Hiervan zijn vier rondes uitgevoerd tijdens de kraamtijd van vleermuizen. Daarnaast zijn vier bezoeken uitgevoerd tijdens de paartijd van vleermuizen. De twee kraamrondes zijn in vier veldbezoeken uitgevoerd. Eén hiervan is 's ochtends uitgevoerd, vanaf twee uur voor zonsopkomst, de overige drie in de avond. Ook de twee paarrondes zijn opgesplitst in vier veldbezoeken. Twee hiervan zijn in de ochtend uitgevoerd, de overige in de avond. Tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen zijn ook de functie vliegroute en leefgebied onderzocht.

Met behulp van een batdetector (D240x) is de aanwezigheid van kraam-, zomer- of paarverblijfplaatsen van vleermuizen in de panden in beeld gebracht. Gedurende de bezoeken is de onderzoekslocatie twee uur lang onderzocht op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.

Bij de veldbezoeken zijn geluids- en visuele waarnemingen genoteerd en ultrasone geluiden van vleermuizen opgenomen.

Analyse van opgenomen vleermuisgeluiden heeft, waar nodig, plaatsgevonden met behulp van het programma Wavesurfer of Batsound. Hierbij is met behulp van sonogrammen het in het veld opgenomen geluid op soort gedetermineerd.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft op de volgende data plaatsgevonden:

Tabel 3.1 Uitgevoerde onderzoeksrondes vleermuizen

Bezoek	Datum (2019)	Starttijd	Weersomstandigheden	Aantal veldwerkers	Typen verblijfplaatsen
1	23 mei	21:35	Droog, licht bewolkt, 2-3 Bft, 18 °C	1	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
	24 mei	03:30	Droog, helder, 1-2 Bft, 10 °C	1	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
2	28 juni	22:00	Droog, helder, 1 Bft, 15 °C	2	Kraam- en zomerverblijfplaatsen
3	31 augustus	05:00	Droog, half bewolkt, 2-3 Bft, 13 °C	1	Paarverblijfplaatsen
	1 september	05:00	Droog, bewolkt, 1-2 Bft, 15 °C	1	Paarverblijfplaatsen
4	17 september	21:00	Droog, helder, 2-3 Bft, 12 °C	1	Paarverblijfplaatsen
	18 september	05:15	Droog, bewolkt, 2-3 Bft, 11 °C	1	Paarverblijfplaatsen

4. RESULTATEN

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het veldonderzoek per onderzochte soort(groep) beschreven.

Vleermuis

Verblijfplaatsen

Op 24 mei en 31 augustus is een invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen in een open stootvoeg op de kopgevel van nummer 4b. Op dezelfde locatie is in de paarperiode baltsgedrag van gewone dwergvleermuis waargenomen. Tevens zijn op deze locatie zijn ook vleermuiskeutels aangetroffen tijdens meerdere onderzoeksrondes. Omdat er een invliegende en baltsende gewone dwergvleermuis is waargenomen in de open stootvoeg aan de noordzijde van het gebouw aan J. D. de Vriesstraat 4b, wordt geconcludeerd dat er een zomer- en paarverblijfplaats van deze soort aanwezig zijn op het genoemde adres.

Tevens werd er balstgedrag waargenomen bij J.D. de Vriesstraat 2, dit is echter buiten het plangebied.

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de waargenomen verblijfplaatsen. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn op kaart weergegevens in figuur 4.1.

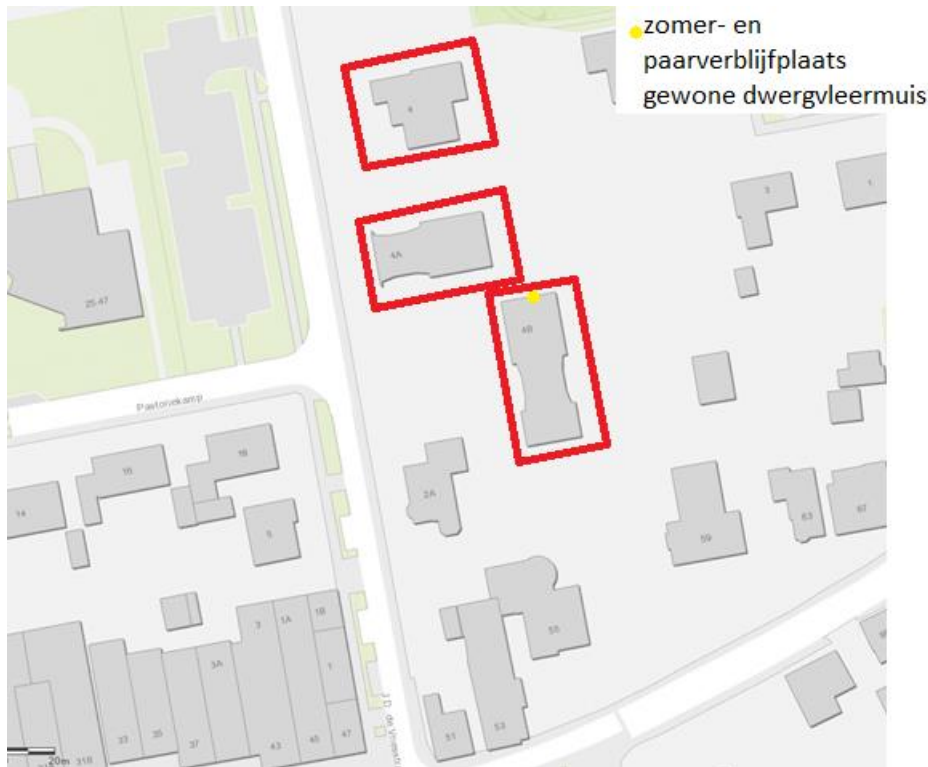
Voor de winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn moeilijk aan te tonen. Er mag zekerheidshalve vanuit gegaan worden dat een plek die als zomerverblijfplaats van een mannetje in gebruik is, tevens ook als winterverblijf wordt gebruikt. Plekken met een paarverblijfplaats of een kraamkolonie kunnen ook als winterverblijf gebruikt worden.

Binnen het onderzoeksterrein kunnen winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis niet worden uitgesloten, omdat er wel een paarverblijfplaats aanwezig is. Gezien het lage aantal dieren dat is waargenomen zal het niet om een massa winterverblijf gaan, maar om een verblijfplaats van één of enkele dieren.

De verblijfplaats bevindt zich naar verwachting in de spouw. De invliegopening bevindt zich in een open stootvoeg in de gevel aan de noordzijde van het gebouw.

Tabel 4.1 Veldbezoeken en waarnemingen vleermuizen

Bezoek	Adres	Waarneming	Soort verblijfplaats
1	J.D. de Vriesstraat 4b	1x invliegende gewone dwergvleermuis	zomerverblijfplaats
2	-	-	-
3	J.D. de Vriesstraat 4b	1x invliegende gewone dwergvleermuis	paarverblijfplaats
4	-	-	-

Figuur 4.1. Verblijfplaats gewone dwergvleermuis (gele stip).

4.1.1 Foerageergebied

De omgeving wordt gebruikt om te foerageren door de gewone dwergvleermuis en een enkele ruige dwergvleermuis. Het gaat om lage aantallen. Bovendien is in de directe omgeving voldoende soortgelijk habitat aanwezig in de vorm van tuinen en plantsoenen. Het gaat daarom niet om een essentieel foerageergebied.

4.1.2 Vliegroutes

Er is tussen de gebouwen een vliegroute voor de laatvlieger en ransuil aanwezig richting de hoge bomen aan de westzijde van de onderzoekslocatie. Echter is dit geen essentiële vliegroute gezien het gaat om een trekroute richting de bomenreeksen.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk vindt u de conclusies en aanbevelingen die uit de resultaten van de veldbezoeken voortvloeien, per soort(groep).

5.1 Functie van het plangebied voor vleermuizen

Vleermuizen

Uit de veldbezoeken voor het vleermuisonderzoek komt naar voren dat er een zomer- en paarverblijfplaats aanwezig is aan de J.D. de Vriesstraat 4b. De invliegopening bevindt zich in een open stootvoeg aan de noordzijde van het gebouw. Vermoedelijk verblijft deze soort dan ook in de spouw van de muur.

Bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden worden verblijfplaatsen aangetast. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de gewone dwergvleermuis is daarom nodig.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Bij de voorgenomen werkzaamheden wordt een overtreding op de Wet natuurbescherming verwacht. Voor het wegnemen of verstoren van een functionele verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is wettelijk gezien een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Om een ontheffing te verkrijgen moet bij de aanvraag een activiteitenplan meegestuurd worden, waarin wordt beschreven hoe elke verblijfplaats die komt vervallen gecompenseerd te wordt en hoe bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van de beschermde soorten.

Ook dient een afweging van het belang en alternatieven voor de werkzaamheden te zijn opgenomen. Gedeputeerde Staten kan onder Artikel 3.3 lid 4 en Artikel 3.8 lid 5 een ontheffing verlenen “in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”, in het geval er geen andere bevredigende oplossing is én de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (art. 3.3) of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (art. 3.8).

De officiële termijn voor het verkrijgen van een besluit van de provincie ten aanzien van de Wet natuurbescherming is 13 weken, met een mogelijkheid tot verlenging van 7 weken. Gezien de lange afhandeltijd en de tijd die nodig is als gewenningsperiode of voor een op kwetsbare periodes aangepaste planning, wordt geadviseerd dit ruim voor het uitvoeren van de werkzaamheden te doen.

5.2.2 Mitigerende maatregelen

De verblijfplaatsen die verloren gaan zullen moeten worden gemitigeerd, zodat zowel tijdens, als na afloop van de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen voor de gevonden soorten beschikbaar blijven. Deze alternatieve verblijfplaatsen moeten tijdig voor de werkzaamheden worden aangeboden, omdat er rekening gehouden moet worden met een gewenningsperiode.

De concrete uitwerking van de benodigde mitigerende maatregelen vindt plaats in een activiteitenplan. Binnen de Wet natuurbescherming is het vereist dat de werkzaamheden plaats vinden onder begeleiding van een ecologisch deskundige. Deze geeft, in overleg met de opdrachtgever, aan waar zich geschikte locaties bevinden voor het plaatsen van alternatieve voorzieningen. Tevens adviseert deze in eventuele maatregelen die nodig zijn voor aanvang of tijdens het project. Hierbij moet gedacht worden aan de planning van het werk, bijvoorbeeld om kwetsbare periodes te ontzien en om rekening te houden met de gewenningstijd die nodig is voor alternatieve verblijfplaatsen. Ook dient de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor de gewone dwergvleermuis. Dit mag pas na ontvangst van de ontheffing

5.2.3 Zorgplicht

Wij merken op dat te allen tijde de zorgplicht blijft gelden. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

5.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Eco Reest BV
M. Vos

LITERATUURLIJST

Boeken / documenten

BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J. & Buys, J.C. (2016). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden. Leiden

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill (2011): *Vleermuizen; Alle soorten van Europa en noordwest-Afrika*, De Fontein / Tirion Uitgevers B.V., Utrecht

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2017).
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017

Websites

www.BIJ12.nl

www.NDFF.nl¹

www.natuurloket.nl

www.soortenbank.nl

www.vleermuis.net

www.vleermuizenindestad.nl

www.zoogdierenatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

BIJLAGE 1

NADERE INFORMATIE WETGEVING

Natuurwetgeving

In Nederland is de bescherming van soorten sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een ontheffing of een vrijstelling. Binnen de Wet natuurbescherming wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 3.5 soorten) en nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 soorten). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- Bijlage 2 verdrag van Bern
- Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het volgende opgenomen:

- Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels is een ontheffing nodig. Net als onder de Flora- en faunawet, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Overige Europees beschermde soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is artikel 3.5 van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Overige nationaal beschermde soorten

In de Wet natuurbescherming is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 3.10 van deze wet van toepassing. Artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.

De provincie waar de ingreep plaatsvindt is in de meeste gevallen het bevoegd gezag.